TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2008. gada 11. decembrī *

Lieta C-334/07 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2007. gada 17. jūlijā iesniedza

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv K. Gross [*K. Gross*], pārstāvis, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

otrs lietas dalībnieks, kas piedalās tiesvedībā —

Freistaat Sachsen, ko pārstāv T. Libigs [*Th. Lübbig*], *Rechtsanwalt*,

prasītāja pirmajā instancē.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents), J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], P. Kūris [*P. Kūris*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*],

ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu apelācijas sūdzību Eiropas Kopienu Komisija lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2007. gada 3. maija spriedumu lietā T-357/02 *Freistaat Sachsen*/Komisija (Krājums, II-1261. lpp.; turpmāk tekstā — "apstrīdētais spriedums"), ar kuru tā daļēji atcēla Komisijas 2002. gada 24. septembra lēmumu 2003/226/EK par Vācijas plānoto atbalstu shēmu — "Programma par labu maziem un vidējiem uzņēmumiem — Saksijas uzņēmumu darbības uzlabošana" — 1. apakšprogramma (Konsultācijas),

4. apakšprogramma (Piedalīšanās gadatirgos un izstādēs), 5. apakšprogramma (Sadarbība) un 7. apakšprogramma (Dizaina veicināšana) (OV 2003, L 91, 13. lpp.; turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums").

Atbilstošās tiesību normas

2 Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma [88]. panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), ir noteiktas procedūras, kas piemērojamas tad, kad Komisija īsteno savas ar EKL 88. pantu piešķirtās tiesības lemt par valsts atbalstu saderīgumu ar kopējo tirgu.

3 Šajā apelācijas sūdzībā tiek apskatīti šādi šīs regulas noteikumi:

— 1. panta f) punkts, kurā "nelikumīgs atbalsts" ir definēts kā "jauns atbalsts, kas ieviests, pārkāpjot Līguma [88.] panta 3. punktu";

— 1. panta h) punkts, kurā ir ietverta šāda definīcija:

““ieinteresētās personas” ir visas dalībvalstis un visas personas, uzņēmumi vai uzņēmumu apvienības, kuru intereses var ietekmēt atbalsta piešķīrums, jo īpaši attiecīgā atbalsta saņēmējs, konkurējošie uzņēmumi un arodapvienības”;

— 2. panta 2. punkts, kurā ir noteikts:

“Paziņojumā attiecīgā dalībvalsts sniedz visu vajadzīgo informāciju, lai Komisija varētu pieņemt lēmumu saskaņā ar 4. un 7. pantu (turpmāk — “pilnīgs paziņojums”)”;

— 4. panta 1. punkts, kurā ir noteikts:

“Komisija izskata paziņojumu, tiklīdz tas ir saņemts. Neskarot 8. pantu, Komisija pieņem lēmumu saskaņā ar šā panta 2. [(lēmums, ka paziņotais pasākums nav atbalsts)], 3. [(lēmums necelt iebildumus)] vai 4. [(lēmums sākt formālu izmeklēšanas procedūru)] punktu”;

— 4. panta 5. punkts, kurā ir paredzēts:

"Lēmumus, kas minēti 2., 3., un 4. punktā, pieņem divos mēnešos. Minētais periods sākas dienā pēc pilnīga paziņojuma saņemšanas. Paziņojumu uzskata par pilnīgu, ja divos mēnešos pēc tā vai pēc pieprasītās papildu informācijas saņemšanas Komisija nav lūgusi nekādu papildu informāciju [..]";

— 4. panta 6. punkts, kas ir izteikts šādi:

"Ja Komisija nav pieņēmusi lēmumu saskaņā ar 2., 3. vai 4. punktu periodā, kas noteikts 5. punktā, uzskatāms, ka Komisija atļāvusi attiecīgo atbalstu. Attiecīgā dalībvalsts, par to iepriekš paziņojot Komisijai, pēc tam var īstenot attiecīgos pasākumus, ja vien Komisija 15 dienās pēc šāda paziņojuma saņemšanas nepieņem lēmumu saskaņā ar šo pantu".

4 Valsts atbalstu jomā maziem un vidējiem uzņēmumiem Padomes 1998. gada 7. maija Regula (EK) Nr. 994/98 par to, kā piemērot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma [87.] un [88.] pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu (OV L 142, 1. lpp.), 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā Komisijai piešķir tiesības atbilstoši EKL 87. pantam atzīt, ka, pastāvot noteiktiem nosacījumiem, atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem ir saderīgs ar kopējo tirgu un uz to neattiecas EKL 88. panta 3. punktā noteiktais paziņošanas pienākums.

5 Komisijas 2001. gada 12. janvāra Regulā (EK) Nr. 70/2001 par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu, sniedzot valsts atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem (OV L 10, 33. lpp.), noteikti kritēriji, kādiem jāatbilst individuāliem atbalstiem un valsts atbalsta shēmai maziem un vidējiem uzņēmumiem, lai tie būtu saderīgi ar kopējo tirgu

EKL 87. panta 3. punkta izpratnē, un tie, kas tiem atbilst, ir atbrīvoti no EKL 88. panta 3. punktā paredzētā paziņošanas pienākuma.

6 Atbilstoši tās 10. pantam šī regula stājās spēkā 2001. gada 2. februārī jeb divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

7 Šīs regulas ceturtā apsvēruma pēdējā teikumā ir precizēts, ka "[Komisijas pieņemtās] pamatnostādnes [OV 1996, C 213, 4. lpp.] par valsts atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem būtu jāatceļ no šīs regulas spēkā stāšanās dienas, jo pamatnostādņu saturu aizstāj šī regula".

Prāvas priekšvēsture

8 Saksijas Ekonomikas un darba ministrijas programmā mazo un vidējo uzņēmumu, kas atrodas Saksijas teritorijā, darbības uzlabošanai tā pēc pieprasījuma piešķīra brīvo profesiju pārstāvjiem, kā arī maziem un vidējiem rūpniecības vai tirdzniecības uzņēmumiem, kas dibināti vai veic uzņēmējdarbību tās teritorijā, neatmaksājamas subsīdijas projektiem, kas vērsti uz ekonomikas attīstību. Šīs subsīdijas ir paredzētas shēmā, kura pirmo reizi tika paziņota Komisijai 1992. gadā, kuru tā atļāva un pagarināja vairākas reizes pēc jaunu atļauju saņemšanas. Šis atbalsts ir paredzēts, lai uzlabotu mazo un vidējo uzņēmumu ražošanas jaudu un konkurētspēju.

9 Ar 2000. gada 29. decembra vēstuli, kas Komisijā tika saņemta 2001. gada 3. janvārī, Vācijas Federatīvā Republika paziņoja šīs atbalstu shēmas jaunu versiju (turpmāk tekstā — "sākotnējais paziņojums").

10 2001. gada 12. janvārī Komisija pieņēma Regulu Nr. 70/2001, kas stājās spēkā tā paša gada 2. februārī.

11 2001. gada decembrī Komisija uzsāka formālu pārbaudes procedūru par daļu no pasākumiem, kas bija paredzēti paziņotajā atbalsta shēmā, proti, par paredzētajiem pasākumiem apakšprogrammās "konsultācijas", "piedalīšanās gadatirgos un izstādēs", "sadarbība" un "dizaina veicināšana" (turpmāk tekstā visas kopā — "četras aplūkojamās apakšprogrammas"). Savukārt Komisija nolēma, ka pārējie paziņotie pasākumi nerada iebildumus.

12 Pēc savas pārbaudes Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kurā tā, pirmkārt, uzskatīja, ka četrās aplūkotajās apakšprogrammās paredzētie pasākumi ir valsts atbalsts. Otrkārt, tā precizēja, ka, lai tos varētu uzskatīt par saderīgiem ar kopējo tirgu, šiem atbalstiem ir jāietilpst Regulas Nr. 70/2001 piemērošanas jomā un jāatbilst šajā aktā noteiktajam intensitātes maksimumam, izņemot atbalstus darbībai, kas ir paredzēti apakšprogrammā "sadarbība", ko tā uzskatīja par nesaderīgu ar kopējo tirgu.

Tiesvedība Pirmās instances tiesā un apstrīdētais spriedums

13 Ar apstrīdēto spriedumu Pirmās instances tiesa apmierināja *Freistaat Sachsen* prasību atcelt vairākus apstrīdētā lēmuma noteikumus, proti:

— tā 2. punkta otro daļu, saskaņā ar kuru atbalsti, kas ir ārpus Regulas Nr. 70/2001 piemērošanas jomas un pārsniedza tajā noteikto atbalstu intensitāti, ir nesaderīgi ar kopējo tirgu;

— tā 3. punktu, saskaņā ar kuru apakšprogrammā "sadarbība" paredzētie atbalsti darbībai ir nesaderīgi ar kopējo tirgu, kā arī

— tā 4. punktu, saskaņā ar kuru Vācijas Federatīvai Republikai ir atļauts īstenot četras aplūkotās apakšprogrammas tikai pēc tam, kad tās tiek saskaņotas ar minēto lēmumu.

14 Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka, pārbaudot aplūkojamo atbalstu atbilstību Regulai Nr. 70/2001, lai gan tās teksts nebija spēkā dienā, kad Komisija saņēma paziņojumu, Komisija ar atpakaļejošu spēku piemēroja jaunās normas par maziem un vidējiem uzņēmumiem, kurus ieviesa ar šo regulu.

15 Pirmās instances tiesa būtībā ir pamatojusies uz paziņojuma tiesiskajām sekām valsts atbalsta projektu pārbaudes procedūras ietvaros. It īpaši tā norādīja, ka Regulas Nr. 659/1999 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Komisija izskata paziņojumu, tiklīdz tas ir saņemts, un 5. punktā ir noteikts divu mēnešu termiņš, kurā ir jāveic šī paziņojuma sākotnējā pārbaude, skaitot no paziņojuma saņemšanas dienas.

16 Pirmās instances tiesa no tā secināja, ka principā plānotā atbalsta saderības ar kopējo tirgu pārbaude jāveic, pamatojoties tikai uz spēkā esošām normām dienā, kad Komisija saņēma paziņojumu. Tā precizēja, ka šādu risinājumu pamato pārskatāmības un pārredzamības prasības, kuras ļauj novērst, ka Komisijai tiek dota iespēja vienpusēji noteikt atbalstiem, kuri tai ir jāpārbauda, piemērojamo tiesisko režīmu.

17 Pirmās instances tiesa arī uzskatīja, ka šos argumentus atbalsta judikatūra. Tā šajā sakarā atsaucās uz Tiesas 2002. gada 24. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-74/00 P un C-75/00 P *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija (*Recueil*, I-7869. lpp.), kas attiecās uz to, kā piemēro laikā Komisijas sekojoši pieņemtos lēmumus par valsts atbalstu piešķiršanu metalurģijai, kuri atsevišķos gadījumos bija izsmeļoši uzskaitīti, kopā saukti "kodeksi par atbalstu metalurģijai". Šajā spriedumā Tiesa nosprieda, ka kodeksa par atbalstu metalurģijai normu, kas ir spēkā tajā dienā, kad Komisija pieņem lēmumu attiecībā uz izmaksātajiem atbalstiem saskaņā ar iepriekšējo kodeksu, piemērošana ir vēlāka kodeksa piemērošana ar atpakaļejošu spēku.

18 Tālāk Pirmās instances tiesa uzskata, ka gan no Regulas Nr. 70/2001 teksta, gan no tās mērķa, kā arī no izrietošajām prasībām ievērot tiesiskās paļāvības un tiesiskās drošības aizsardzības principu izriet, ka šo regulu nebija paredzēts piemērot ar atpakaļejošu spēku.

19 Pirmās instances tiesa arī nosprieda, ka tas, ka Vācijas Federatīvā Republika, iespējams, zināja sākotnējā paziņojuma brīdī par to, ka nākotnē šādi paziņotajiem valsts atbalstiem piemērojamie kritēriji tiks grozīti, neļauj pamatot Regulas Nr. 70/2001 piemērošanu.

20 Visbeidzot, Pirmās instances tiesa atsaucās uz Komisijas paziņojumu par noteikumu noteikšanu, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai (OV 2002, C 119, 22. lpp.), saskaņā ar kuru tā nolēma novērtēt šo atbalstu saderību ar kopējo tirgu, ņemot vērā spēkā esošās normas atbalstu piešķiršanas dienā. Pirmās instances tiesa savukārt uzskatīja, ka, ja šie paziņotie atbalstu projekti būtu jānovērtē, ņemot vērā normas, kas bija spēkā Komisijas lēmuma pieņemšanas dienā, tas mudinātu dalībvalstis neievērot savus procesuālos pienākumus, tām plānojot piešķirt atbalstu, attiecībā uz kuru piemērojamais tiesiskais regulējums varētu kļūt stingrāks.

Lietas dalībnieku prasījumi

21 Ar savu apelācijas sūdzību Komisija lūdz Tiesu atcelt apstrīdēto spriedumu, pieņemt spriedumu pēc būtības lietā, noraidot *Freistaat Sachsen* prasību atcelt tiesību aktu, un piespriest tai atlīdzināt abās instancēs radušos tiesāšanās izdevumus.

22 *Freistaat Sachsen* lūdz Tiesu noraidīt Komisijas apelācijas sūdzību un piespriest tai atlīdzināt apelācijas tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

23 Komisija izvirza divus pamatus savas apelācijas sūdzības pamatojumam. Tā apgalvo, ka Pirmās instances tiesa galvenokārt ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka Komisija nepareizi uzsākusi Vācijas Federatīvās Republikas paziņotā valsts atbalsta projekta pārbaudi saskaņā ar Regulu Nr. 70/2001, lai gan šī regula nebija spēkā sākotnējā paziņojuma saņemšanas dienā, un, pakārtoti, nospriežot, ka šis paziņojums bija jāuzskata par pilnīgu.

Par pirmo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

24 Ar savu pirmo pamatu Komisija norāda, ka Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi EKL 88. panta 2. un 3. punktu, 249. panta 2. punktu un 254. panta 2. punkta otro teikumu, Regulas Nr. 659/1999 3. un turpmākos pantus, kā arī Regulas Nr. 70/2001 10. panta 1. punktu, nospriežot, ka šī pēdējā regulas teksta piemērošana valsts atbalsta shēmas projektam, kas tika paziņots pirms minētā teksta spēkā stāšanās, ir pretēja principam par atpakaļejoša spēka neesamību un līdz ar to tā padara apstrīdēto lēmumu par nelikumīgu.

25 Komisija uzskata, ka Regulas Nr. 70/2001 piemērošana aplūkojamo valsts atbalstu shēmai nav nekādā veidā atpakaļejoša, bet tā atbilst tūlītējas piemērošanas principam, saskaņā ar kuru Kopienu tiesību tekstu no tā spēkā stāšanās brīža piemēro situācijām, kuras notiek un turpinās šinī laikā.

26 Komisija norāda, ka, nospriežot, ka valsts atbalsta projekta paziņošana radīja tādu juridisku situāciju, no kuras izriet, ka bija jāpiemēro šī paziņojuma izdošanas dienā spēkā esošās tiesību normas, Pirmās instances tiesa izvēlējās kļūdainu juridisku nostāju.

27 Komisija būtībā uzskata, ka tādam paziņojumam bija tikai procesuālas sekas. Tā piebilst, ka tai bija jāveic pārbaude nevis par šo paziņojumu kā tādu, bet par paziņoto atbalstu, un ka tas bija jāveic, ņemot vērā nevis tikai minētās paziņošanas ietvaros sniegto informāciju, bet arī aktuālos faktus un lēmuma pieņemšanas brīdī spēkā esošās tiesību normas. Tā šajā sakarā atsaucas uz Regulas Nr. 659/1999 3. pantu, 4. panta 2.–4. un 6. punktu, 5. panta 1. punktu, 6. pantu un 7. panta 2.–4. punktu.

28 Komisija arī norāda, ka valsts atbalsta projekta paziņošana ir pienākums, ko uzliek Līgums dalībvalstīm, un tas nerada tiesības.

29 Tā precizē, ka tūlītēja paziņojuma pārbaude, kas paredzēta Regulas Nr. 659/1999 4. panta 1. punktā, neizslēdz, ka Komisija pieprasa papildu informāciju no attiecīgās dalībvalsts, uz kuru attiecas šīs regulas 5. pants.

30 Komisija apgalvo, ka divu mēnešu termiņš, kas sākas no paziņojuma saņemšanas brīža atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 4. panta 5. punktam un pēc kura beigām atbilstoši šīs regulas 4. panta 6. punktam atbalsts tiek uzskatīts par atļautu, ir vienkāršs procesuāls termiņš. Tā norāda, ka saskaņā ar šīs regulas 4. panta 6. punkta otro teikumu tai jebkurā

gadījumā ir tiesības pieņemt lēmumu, beidzoties šim termiņam, vajadzības gadījumā uzsākot formālu pārbaudes procedūru.

31 Komisija turklāt uzsver, ka Vācijas Federatīvajai Republikai bija zināms par Regulas Nr. 70/2001 projektu, it īpaši sakarā ar tās dalību šī projektu izstrādāšanā.

32 Tā uzskata, ka iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija nav nozīmīgs aplūkojamajā lietā, jo tas attiecas uz prettiesiskiem atbalstiem, un ka Tiesas izvēlētais risinājums šajā spriedumā ir pamatots cita starpā ar īpašo raksturu, kāds piemīt kodeksiem par atbalstu metalurģijai.

33 Komisija apstrīd arī Pirmās instances tiesas analīzi, saskaņā ar kuru tas, ka Regula Nr. 70/2001 dod dalībvalstīm iespēju pašām pārbaudīt, vai pastāv paziņošanas pienākums, parāda to, ka šo regulu nav paredzēts piemērot agrākiem paziņojumiem. Tā šajā sakarā uzsver, ka šajā lietā pēc minētās regulas spēkā stāšanās Vācijas Federatīvā Republika varēja pārbaudīt, vai uz tās paziņotajiem pasākumiem attiecās izņēmums, un vajadzības gadījumā atsaukt savu paziņojumu atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 8. pantam. Komisija piebilst, ka no Regulas Nr. 70/2001 ceturtā apsvēruma izriet, ka dalībvalstis var paziņot valsts atbalstus, uz kuriem attiecas šī regula. Tā apgalvo arī to, ka minētā regula pieļauj to paziņojumu saglabāšanu, kas pastāv tās spēkā stāšanās dienā.

34 Komisija vēl norāda, ka Regulas Nr. 70/2001 ceturtā apsvēruma otrajā teikumā ietverto precizējumu, saskaņā ar kuru paziņojumus Komisija vērtēs, "jo īpaši" ņemot vērā šajā regulā izklāstītos kritērijus, nevar interpretēt kā tādu, kas atļauj piemērot 1996. gadā

pieņemtās Kopienu pamatnostādnes par valsts atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem, jo minētā regula tos atceļ, ko tieši precizē arī konkrētais apsvērums.

35 Visbeidzot, Komisija uzskata, ka Pirmās instances tiesas noteiktām paralēlēm starp paziņoto atbalsta shēmas projektu un nelikumīgiem atbalstiem nav nozīmes. Tā norāda šajā sakarā, ka Komisijas paziņojums par noteikumu noteikšanu, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai, uz kuru Pirmās instances tiesa atsaucas, tomēr jebkurā gadījumā nebūtu piemērojams, ja Vācijas Federatīvās Republikas paziņotais atbalsts būtu bijis nelikumīgs. Šis paziņojums ir derīgs tikai direktīvu vai līdzīga veida dokumentu piemērošanai, turklāt tā ceturtajā apsvērumā ir precizēts, ka "tas neietekmē Padomes un Komisijas regulu valsts atbalstu jomā interpretāciju".

36 *Freistaat Sachsen* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nospriežot, ka Regulas Nr. 70/2001 piemērošana valsts atbalsta shēmas projektam, kas tika paziņots pirms šīs regulas spēkā stāšanās, bija piemērošana ar atpakaļejošu spēku, kas padarīja apstrīdēto lēmumu par nelikumīgu.

37 *Freistaat Sachsen* uzskata, ka atbalsta projekta paziņošana ir tikai vienkāršs dalībvalstu pienākums, bet šī darbība arī rada īpašus Komisijas pienākumus un uzsāk termiņu, pēc kura beigām rodas juridiski svarīgas sekas konkrētajiem lietas dalībniekiem.

38 *Freistaat Sachsen* apgalvo, ka principā tiesiskās drošības princips nepieļauj piemērot ar atpakaļejošu spēku Kopienu dokumentus, kas neietver skaidru noteikumu šajā sakarā.

39 Tā uzskata, ka Tiesas izvēlētais risinājums iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija attiecībā uz nelikumīgajiem atbalstiem ir jāpiemēro paziņotajiem atbalstiem.

40 Tā uzskata, ka dalībvalsts, paziņojot valsts atbalsta projektu, balstās uz savu tiesisko paļāvību, ka pārbaudes kritēriji būs tie, kas ir spēkā šī paziņojuma dienā. Tomēr tā pieļauj gadījumu, ka norma, kas stājās spēkā pēc atbalsta projekta paziņošanas, ir labvēlīgāka minētajai dalībvalstij nekā tā, kas bija spēkā šī paziņojuma laikā.

41 Tālāk *Freistaat Sachsen* uzskata, ka, tā kā Komisija apgalvo, ka nelikumīgais atbalsts ir jānovērtē saskaņā ar to piešķiršanas brīdī spēkā esošiem noteikumiem, ir jāpiemēro arī tās tiesības, kas ir spēkā regulāri paziņotā atbalsta "rašanās" brīdī, proti, tā paziņošanas brīdī, lai neradītu nelabvēlīgu situāciju tām dalībvalstīm, kuras ievēro savus procesuālos pienākumus.

42 Pakārtoti *Freistaat Sachsen* apgalvo, ka gadījumā, ja Tiesa uzskata Komisijas pirmo iebildumu par pamatotu, apstrīdētais lēmums jebkurā gadījumā būtu jāatceļ tādēļ, ka Komisija faktiski neīstenoja savu rīcības brīvību. Šajā sakarā tā nav ņēmusi vērā *Freistaat Sachsen* raksturīgās īpašības un paziņoto atbalsta shēmu, piemērojot Regulu Nr. 70/2001.

Tiesas vērtējums

43 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jauns noteikums ir nekavējoties piemērojams tādas situācijas vēlākām sekām, kas radusies iepriekšējā noteikuma pastāvēšanas laikā (šajā sakarā skat. it īpaši 1970. gada 14. aprīļa spriedumu lietā 68/69 *Brock*, *Recueil*, 171. lpp., 7. punkts, un 1986. gada 10. jūlija spriedumu lietā 270/84 *Licata*/EAK, *Recueil*, 2305. lpp., 31. punkts). Tiesa turklāt ir nospriedusi, ka tiesiskās paļāvības principa aizsardzības piemērošanas joma nevar būt tik plaša, lai vispārīgi aizkavētu jaunā noteikuma piemērošanu tādu situāciju vēlākām sekām, kas radušās iepriekšējā noteikuma pastāvēšanas laikā (skat. it īpaši 1987. gada 14. janvāra spriedumu lietā 278/84 Vācija/Komisija, *Recueil*, 1. lpp., 36. punkts, un 1988. gada 20. septembra spriedumu lietā 203/86 Spānija/Komisija, *Recueil*, 4563. lpp., 19. punkts).

44 Savukārt Kopienu materiāltiesiskās normas ir jāinterpretē tādējādi, ka tās attiecas uz situācijām, kuras radušās pirms normu spēkā stāšanās, tikai tiktāl, ciktāl no to noteikumiem, mērķa vai satura skaidri izriet, ka tām jāpiešķir šāda iedarbība (skat. it īpaši 2002. gada 29. janvāra spriedumu lietā C-162/00 *Pokrzeptowicz-Meyer*, *Recueil*, I-1049. lpp., 49. punkts).

45 EKL 88. panta 3. punktā paredzētā paziņošana par valsts atbalstu ir galvenais elements Kopienu tiesību normās par šī atbalsta uzraudzību, un atbalstu saņēmušajiem uzņēmumiem nevar būt tiesiskā paļāvība par atbalsta likumību, ja tas ir piešķirts, neievērojot šo procedūru (1997. gada 20. marta spriedums lietā C-24/95 *Alcan Deutschland*, *Recueil*, I-1591. lpp., 25. punkts, un 2008. gada 22. aprīļa spriedums lietā C-408/04 P, Komisija/*Salzgitter*, Krājums, I-2767. lpp., 104. punkts).

46 Saskaņā ar EKL 88. panta 3. punkta pēdējo teikumu dalībvalsts, kas plāno piešķirt atbalstu, nesāk īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar Komisijas galīgu lēmumu.

47 Šajā noteikumā paredzētā aizlieguma mērķis ir nodrošināt, lai atbalsta sekas neiestātos, iekams Komisijai nav bijis saprātīgs termiņš atbalsta sīkai izvērtēšanai un vajadzības gadījumā šī panta 2. punktā paredzētās procedūras uzsākšanai (1990. gada 14. februāra spriedums lietā C-301/87 Francija/Komisija, saukta par "Boussac Saint Frères", *Recueil*, I-307. lpp., 17. punkts, kā arī 2008. gada 12. februāra spriedums lietā C-199/06 *CELF* un *Ministre de la Culture et de la Communication*, Krājums, I-469. lpp., 36. punkts).

48 Tādējādi EKL 88. panta 3. punkts ievieš jaunu atbalsta projektu preventīvu kontroli (1973. gada 11. decembra spriedums lietā 120/73 *Lorenz*, *Recueil*, 1471. lpp., 2. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *CELF* un *Ministre de la Culture et de la Communication*, 37. punkts).

49 Pārbaudes ietvaros Regulas Nr. 659/1999 4. panta 1. punkts, kurā ir paredzēts, ka Komisijai ir jāveic paziņojuma pārbaude "tiklīdz tas ir saņemts", vienkārši nosaka šai iestādei pienākumu ievērot pienācīgu rūpību, un tādējādi tā nav norma par paziņoto atbalsta projektu saderības ar Kopēju tirgu izvērtēšanas kritēriju *ratione temporis* piemērošanu. Šādu normu nevar secināt arī no šīs pašas regulas 4. panta 5. punkta otrā teikuma, kurā ir paredzēts, ka divu mēnešu termiņš, kurā Komisija veic iepriekšēju paziņojuma pārbaudi, sākas pilnīga paziņojuma saņemšanas dienā.

50 Savukārt jautājums par to, vai atbalsts ir valsts atbalsts Līguma izpratnē, ir jārisina, pamatojoties uz objektīviem elementiem, kas ir novērtējami Komisijas lēmuma pieņemšanas dienā (šajā sakarā skat. 2006. gada 22. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03 Beļģija un *Forum 187*/Komisija, Krājums, I-5479. lpp., 137. punkts, kā arī 2008. gada 1. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-341/06 P un C-342/06 P *Chronopost* un *La Poste*/*UFEX* u.c., Krājums, I-4777. lpp., 95. punkts). Līdz ar to Kopienu tiesa kontrolē Komisijas veikto situācijas novērtējumu šajā dienā (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Chronopost* un *La Poste*/*UFEX* u.c., 144. punkts).

51 Jāuzsver arī tas, ka valsts atbalstu novērtēšanas normas, principus un kritērijus, kas ir spēkā Komisijas lēmuma pieņemšanas dienā, principā var uzskatīt par labāk piemērotiem konkurences kontekstam.

52 No iepriekš minētā izriet, ka, lai gan atbalsta projekta paziņojums ir būtiska prasība tā kontrolei, tas tomēr ir tikai procesuāls pienākums, kas ir paredzēts, lai ļautu Komisijai nodrošināt vienlaicīgi preventīvu un faktisku atbalsta, ko dalībvalstis vēlas piešķirt uzņēmumiem, kontroli. Līdz ar to ar paziņojumu nevar noteikt tiesisko režīmu, ko piemēro ar to paziņotajiem atbalstiem.

53 Līdz ar to dalībvalsts atbalsta vai plānotās atbalsta shēmas paziņojums nerada juridiski pilnīgi pabeigtu situāciju, kas nozīmētu, ka Komisija pieņem lēmumu par to saderību ar kopējo tirgu, piemērojot šī paziņojuma sniegšanas dienā spēkā esošās normas. Tieši pretēji, Komisijai ir jāpiemēro normas, kas ir spēkā tās lēmuma pieņemšanas brīdī, kas ir vienīgās normas, pēc kurām ir jānovērtē tās šajā sakarā pieņemtā lēmuma likumība.

54 Pretēji *Freistaat Sachsen* apgalvotajam, šis risinājums nemudina dalībvalstis tūlīt īstenot to plānotos atbalstus, tos nepaziņojot, lai izmantotu šīs īstenošanas brīdī spēkā esošo tiesisko režīmu. Pat pieņemot, ka nelikumīga atbalsts saderība ar kopējo tirgu tiek novērtēta jebkurā gadījumā tajā dienā, kad tas tiek izmaksāts, dalībvalstis var tikai ar grūtībām paredzēt tiesiskā regulējuma grozījumu detaļas. Turklāt nelikumīga atbalsta piešķiršana var radīt situāciju, ka dalībvalstij, kas to izmaksājusi, tas ir jāatgūst, kā arī jāatlīdzina šī atbalsta nelikumības dēļ radītie zaudējumi (šajā nozīmē skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *CELF* un *Ministre de la Culture et de la Communication*, 55. punkts).

55 Tomēr ir jānorāda, ka no EKL 88. panta 2. punkta, kā arī no Regulas Nr. 659/1999 1. panta h) punkta izriet, ka, tiklīdz Komisija nolemj uzsākt formālo pārbaudes procedūru par atbalsta projektu, tai ir jādod iespēja ieinteresētajām personām, kuru starpā ir arī viens vai vairāki attiecīgie uzņēmumi, iesniegt savus apsvērumus. Šai normai ir būtiskas formālas prasības raksturs.

56 No tā izriet, ka, ja tiesiskais režīms, saskaņā ar kuru dalībvalsts veica paziņošanu par plānoto atbalstu, mainās, pirms Komisija pieņem savu lēmumu, tai, lai pieņemtu lēmumu, ir pienākums atbilstoši jaunajām normām pieprasīt ieinteresētajām personām izteikt viedokli par šī atbalsta saderību ar jaunajām normām. Tas tā nav tikai tad, ja jaunais tiesiskais režīms neietver būtiskus grozījumus salīdzinājumā ar iepriekš spēkā esošo (šajā nozīmē skat. 2008. gada 8. maija spriedumu lietā C-49/05 P *Ferriere Nord*/Komisija, 68.–71. punkts).

57 Šajā lietā nav strīda par to, ka, pirmkārt, plānotā atbalsta shēma tika paziņota Komisijai pirms Regulas Nr. 70/2001 spēkā stāšanās, otrkārt, ka tās spēkā stāšanās dienā Komisija vēl nebija pieņēmusi lēmumu un, treškārt, ka šī regula bija spēkā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā.

58 Arī no lietas materiāliem izriet, ka Komisija pieprasīja lietas dalībniekiem izteikt viedokli par minētās regulas piemērošanu paziņotai atbalsta shēmai.

59 No visa iepriekš minētā izriet, ka, nospriežot, ka ar apstrīdēto lēmumu tiek pārkāpts atpakaļejoša spēka aizlieguma princips, Pirmās instances tiesa pieņēma spriedumu, kļūdaini piemērojot tiesības. No tā izriet, ka Komisijas pirmais pamats ir pamatots. Līdz ar to, neesot vajadzībai pārbaudīt otro pamatu, apstrīdētais spriedums ir jāatceļ.

Par lietas atkārtotu nodošanu Pirmās instances tiesai

60 Atbilstoši Kopienu Tiesas Statūtu 61. panta pirmajai daļai, ja apelācija ir pamatota, Tiesa var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Pirmās instances tiesā.

61 Šajā lietā, tā kā pamats, kurš balstījās uz to, ka Regulas Nr. 70/2001 piemērošanai apstrīdētajam lēmumam ir atpakaļejošs spēks, ir nepamatots, ir jālemj par Pirmās instances tiesā *Freistaat Sachsen* izvirzīto ceturto un piekto pamatu, kas ir balstīti, pirmkārt, uz to, ka Komisija nav īstenojusi savu rīcības brīvību aplūkojamo atbalstu pārbaudē, kā arī no tā izrietošo pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu, un, otrkārt, uz to, ka Komisija nevarēja pierādīt, ka šie atbalsti varētu faktiski vai potenciāli traucēt konkurenci, kā arī no tā izrietošo pienākuma sniegt pamatojumu pārkāpumu.

62 Atbildei uz šiem pamatiem ir jāveic sarežģītu faktisko apstākļu vērtējums, pamatojoties uz tiem elementiem, ko Pirmās instances tiesa nav novērtējusi. Tiesā *Freistaat Sachsen* tikai apgalvoja, nesniedzot precizējumus, ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, jo Komisija nav īstenojusi savu rīcības brīvību, tā kā tā nav ņēmusi vērā nedz šai brīvvalstij raksturīgās īpašības, nedz paziņoto atbalsta shēmu, piemērojot Regulu Nr. 70/2001.

63 No tā izriet, ka Tiesa nevar taisīt galīgo spriedumu šajā lietā un tas ir jānodod Pirmās instances tiesai sprieduma taisīšanai par šiem diviem pamatiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

64 Tā kā lieta tiek nodota atpakaļ Pirmās instances tiesai, lēmuma par tiesāšanās izdevumiem, kas ir saistīti ar šo apelācijas tiesvedību, pieņemšana ir jāatliek.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2007. gada 3. maija spriedumu lietā T-352/07 *Freistaat Sachsen*/Komisija;

2) nodot lietu atpakaļ Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesai;

3) atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.

[Paraksti]